

Od 25 lutego 2021 roku Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego zaleca stosowanie niniejszych zasad sporządzania przypisów i bibliografii podczas opracowywania publikacji składanych do wydania. Po 1 października 2021 roku w Wydawnictwie będą przyjmowane jedynie materiały przygotowane według opisanych zasad.

Spis treści

Zasady sporządzania przypisów i bibliografii	2
Interpunkcja w opisach bibliograficznych	2
Opisy bibliograficzne z przecinkami	2
System oksfordzki (przypisy u dołu strony)	2
System harwardzki (nazwa, rok)	5
Opisy bibliograficzne z kropkami	7
System oksfordzki (przypisy u dołu strony)	7
System harwardzki (nazwa, rok)	11
Zasady opracowywania indeksów	13

Zasady sporządzania przypisów i bibliografii

Opis bibliograficzny publikacji sporządza się na podstawie jej strony tytułowej, w języku wydania publikacji.

W opracowaniu przygotowanym do wydania w Wydawnictwie Uniwersytetu Śląskiego przypisy i bibliografia mogą być opracowane według systemu oksfordzkiego (przypisy bibliograficzne u dołu strony), harwardzkiego (przypisy bibliograficzne w nawiasach) lub APA.

Obowiązujące w WUŚ zasady sporządzania opisów bibliograficznych według systemów oksfordzkiego i harwardzkiego przedstawiono w dalszej części instrukcji.

System APA rządzi się swoimi zasadami. Wybrane z nich, przystosowane do reguł języka polskiego, zostały zawarte w publikacji: E. Skimina, J. Harasimczuk, J. Ciecuch: *Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA 7* – <https://doi.org/10.47943/lib.9788363487560>.

Zachęcamy do korzystania z tego opracowania podczas przygotowywania materiałów wedle systemu APA.

Interpunkcja w opisach bibliograficznych

Autor lub Redaktor naukowy w publikacji do rozdzielania poszczególnych elementów opisów bibliograficznych może stosować przecinki lub kropki. Materiały mające się ukazać w serii wydawniczej lub czasopiśmie powinny być przygotowane zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej serii lub danym czasopiśmie.

Opisy bibliograficzne z przecinkami

System oksfordzki (przypisy u dołu strony)

1. Opisy bibliograficzne publikacji zamieszczone w przypisach powinny odpowiadać opisom, które znajdują się w bibliografii.
2. Przypisy powinny być numerowane od 1 do *n* w obrębie rozdziałów.
3. Bibliografia powinna zawierać wszystkie pozycje przywołane w przypisach. Może zostać uzupełniona o literaturę niecytowaną, dodatkową.
4. Podstawowe wzory opisów bibliograficznych w przypisach:
 - książka autorska:

E. Jarosz, *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2001.

- praca zbiorowa (nazwisko redaktora podaje się w formie mianownika):

Kultury i krajobrazy pamięci, red. M. Dziewierski, B. Pactwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2020.

- opracowanie zamieszczone w pracy zbiorowej (należy podać zakres stron):

B. Tarnowska, „*Dym koloru ochry*”. *Jerozolima Andrzeja Buszy*, w: *Kontynenty*, T. 1, *Studia i szkice o twórczości Andrzeja Buszy*, red. M. Kisiel, J. Pasterski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice–Rzeszów 2019, s. 83–104.

- opracowanie zamieszczone w czasopiśmie (należy podać zakres stron):

A. Więcek-Gigla, *Rewolucje Mieczysława Szczuki*, „*Śląskie Studia Polonistyczne*” 2020, nr 2 (16), s. 1–10, <https://doi.org/10.31261/SSP.2020.16.01>.

K. Trzeciak, *Materialistyczna krytyka literacka – niedokończony projekt*, „*Śląskie Studia Polonistyczne*” 2018, nr 2 (12), s. 167–180.

- tekst opublikowany na stronie internetowej (jeśli tekst został opatrzony datą publikacji, to należy ją podać; obowiązkowe jest podanie hiperłącza oraz – w nawiasie kwadratowym – daty dostępu):

A. Piątkowska-Borek, *Czarna dziura jest naprawdę bardzo blisko Ziemi. Nowe odkrycie naukowców Europejskiego Obserwatorium Południowego (EOS)*, Wirtualna Polska, 8.05.2020, <https://wiadomosci.wp.pl/czarna-dziura-jest-naprawde-bardzo-blisko-ziemi-nowe-odkrycie-naukowcow-europejskiego-obserwatorium-poludniowego-eos-6508412819375745a> [dostęp: 17.02.2021].

- publikacja elektroniczna (e-book)¹:

O. Tokarczuk, *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, epub], s. 12 z 350.

O. Tokarczuk, *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, mobi], loc. 30.

O. Tokarczuk, *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, pdf], s. 45.

- Nazwisk nie wyróżnia się innym krojem czcionki (nie stosuje się kapitalików ani rozstrzelenia).
- Nazwy wydawców podaje się w pełnym brzmieniu.
- Jeśli publikacji został nadany DOI, to należy go podać w formie hiperłącza (na końcu opisu bibliograficznego, po przecinku).
- Opis publikacji obcojęzycznej sporządza się w języku oryginału (np. „ed.”, Hrsg.”, „vol.”, „Teil”, „Bd.”, „no.”, „Nr.”), z wyjątkiem skrótu „s.”:

A. Cristià, *Phonetic enhancement of sibilants in infant-directed speech*, „*The Journal of the Acoustical Society of America*” 2010, vol. 128, no. 1, s. 424–434.

¹ W przykładach podano charakterystyczne dla różnych formatów e-booków sposoby określania lokalizacji fragmentów.

9. Stosuje się konsekwentnie skróty łacińskie albo polskie:

- odniesienie do publikacji przywołanej w poprzednim przypisie:

¹ G. Simmel, *Most i drzwi. Wybór esejów*, przeł. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 34.

² Ibidem, s. 35.

lub:

¹ G. Simmel, *Most i drzwi. Wybór esejów*, przeł. M. Łukasiewicz, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 34.

² Tamże, s. 35.

- odniesienie do publikacji tego samego autora w obrębie jednego przypisu:

D. Czaja, *Wprowadzenie. Kłopoty z duszą*, w: Idem, *Anatomia duszy. Figury wyobraźni i gry językowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, [Kraków 2005]; Idem, *Lekcje ciemności*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009.

lub:

D. Czaja, *Wprowadzenie. Kłopoty z duszą*, w: Tenże: *Anatomia duszy. Figury wyobraźni i gry językowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, [Kraków 2005]; Tenże, *Lekcje ciemności*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009.

- odniesienie do publikacji tej samej autorki w obrębie jednego przypisu:

E. Kosowska, *Kultura, literatura, antropologia*, w: Eadem, *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003; Eadem, *Stąd do Teksasu: impresje amerykańskie*, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2006.

lub:

E. Kosowska, *Kultura, literatura, antropologia*, w: Taż, *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003; Taż, *Stąd do Teksasu: impresje amerykańskie*, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2006.

- odniesienie do publikacji tych samych autorów w obrębie jednego przypisu, gdy co najmniej jeden z autorów jest mężczyzną:

A. Czyż, S. Kubas, *Doświadczenia węgierskiej transformacji ustrojowej – od Jánosa Kádára do Viktora Orbána*, Remar, Katowice 2011; Eidem, *Państwa Grupy Wyszehradzkiej: pomiędzy przeszłością a teraźniejszością. Wybrane aspekty polityki wewnętrznej i zagranicznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014.

lub:

A. Czyż, S. Kubas, *Doświadczenia węgierskiej transformacji ustrojowej – od Jánosa Kádára do Viktora Orbána*, Remar, Katowice 2011; Ciż, *Państwa Grupy Wyszehradzkiej:*

pomiędzy przeszłością a teraźniejszością. Wybrane aspekty polityki wewnętrznej i zagranicznej, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014.

- odniesienie do publikacji tych samych autorek w obrębie jednego przypisu:

M. Bąk, L. Romaniszyn-Ziomek, *Spacerkiem po Lizbonie*, w: Eadem, „*Gdzie ziemia się kończy, a morze zaczyna*”. *Szkice polsko-portugalskie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016.

lub:

M. Bąk, L. Romaniszyn-Ziomek, *Spacerkiem po Lizbonie*, w: Też, „*Gdzie ziemia się kończy, a morze zaczyna*”. *Szkice polsko-portugalskie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016.

- jeśli w opisie bibliograficznym nazwisk należących do jednej kategorii jest więcej niż trzy:

M. Heidegger, *Nietzsche*, przeł. A. Gniazdowski et al., oprac. C. Wodziński, T. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

lub:

M. Heidegger, *Nietzsche*, przeł. A. Gniazdowski i in., oprac. C. Wodziński, T. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

- jeśli w publikacji nie podano informacji o wydawcy, miejscu wydania, roku wydania, stosuje się skróty odpowiednio: „s.n.” lub „b.n.w.”, „s.l.” lub „b.m.w.”, „s.a.” lub „b.r.w.”.
10. Ponowne przywołanie publikacji już przytoczonej w danym rozdziale wymaga zastosowania opisu skróconego (nie stosuje się skrótów „op. cit.” ani „dz. cyt.”):

¹ B. Malinowski, *Szkice z teorii kultury*, Książka i Wiedza, Warszawa 1958, s. 78.

² E. Kosowska, *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003, s. 167.

³ B. Malinowski, *Szkice z teorii kultury...*, s. 80–81.

⁴ C. Hernas, *Barok*, PWN, Warszawa 1973, s. 122.

⁵ E. Kosowska, *Antropologia literatury...*, s. 168.

⁶ C. Hernas, *Barok...*, s. 133.

System harwardzki (nazwa, rok)

1. Podstawą sporządzania przypisów jest bibliografia.
2. W bibliografii zamieszcza się wyłącznie pozycje przywołane w pracy.
3. Podstawowe wzory opisów bibliograficznych:
 - książka autorska (po nazwisku i inicjale imienia autora/autorów publikacji podaje się rok wydania):

Jarosz E., 2001, *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

- praca zbiorowa (opis rozpoczyna się od podania nazwiska redaktora/redaktorów, następnie podaje się skrót „red.” oraz rok wydania):

Dziewierski M., Pactwa B., red., 2020, *Kultury i krajobrazy pamięci*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

- opracowanie zamieszczone w pracy zbiorowej (należy podać zakres stron):

Tarnowska B., 2019, „Dym koloru ochry”. *Jerozolima Andrzeja Buszy*, w: *Kontynenty*, T. 1, *Studia i szkice o twórczości Andrzeja Buszy*, red. M. Kisiel, J. Pasterski, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice–Rzeszów, s. 83–104.

- opracowanie zamieszczone w czasopiśmie (należy podać zakres stron):

Więcek-Gigla A., 2020, *Rewolucje Mieczysława Szczuki*, „Śląskie Studia Polonistyczne”, nr 2 (16), s. 1–10, <https://doi.org/10.31261/SSP.2020.16.01>.

Trzeciak K., 2018, *Materialistyczna krytyka literacka – niedokończony projekt*, „Śląskie Studia Polonistyczne”, nr 2 (12), s. 167–180.

- tekst opublikowany na stronie internetowej (jeśli tekst został opatrzony datą publikacji, to należy ją podać; obowiązkowe jest podanie hiperłącza oraz daty dostępu):

Piątkowska-Borek A., 2020, *Czarna dziura jest naprawdę bardzo blisko Ziemi. Nowe odkrycie naukowców Europejskiego Obserwatorium Południowego (EOS)*, Wirtualna Polska, 8.05.2020, <https://wiadomosci.wp.pl/czarna-dziura-jest-naprawde-bardzo-blisko-ziemi-nowe-odkrycie-naukowcow-europejskiego-observatorium-poludniowego-eos-6508412819375745a> [dostęp: 17.02.2021].

- publikacja elektroniczna (e-book):

Tokarczuk O., *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, epub].
Tokarczuk O., *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, mobi].
Tokarczuk O., *Czuły narrator*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, pdf].

- Nazwy wydawców podaje się w pełnym brzmieniu.
- Jeśli publikacji został nadany DOI, to należy go podać w formie hiperłącza (na końcu opisu bibliograficznego, po przecinku).
- Opis publikacji obcojęzycznej podaje się w języku oryginału (np. „ed.”, „Hrsg.”, „vol.”, „Teil”, „Bd.”, „no.”, „Nr.”), z wyjątkiem skrótu „s.”:

Cristià A., 2010, *Phonetic enhancement of sibilants in infant-directed speech*, „The Journal of the Acoustical Society of America”, vol. 128, no. 1, s. 424–434.

- Jeśli w opisie bibliograficznym nazwisk należących do jednej kategorii jest więcej niż trzy:

Heidegger M., 1999, *Nietzsche*, przeł. A. Gniazdowski et al., oprac. C. Wodziński, T. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

lub:

Heidegger M., 1999, *Nietzsche*, przeł. A. Gniazdowski i in., oprac. C. Wodziński, T. 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

8. Jeśli w publikacji nie podano informacji o wydawcy, miejscu wydania, roku wydania, stosuje się skróty odpowiednio: „s.n.” lub „b.n.w.”, „s.l.” lub „b.m.w.”, „s.a.” lub „b.r.w.”.
9. Opisy publikacji tego samego autora należy uszeregować chronologicznie. Jeśli publikacje ukazały się w tym samym roku, to do roku wydania kolejnych publikacji uszeregowanych alfabetycznie należy dodać kolejne litery alfabetu:

Jarosz E., 2001a, *Dom, który krzywdzi*, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice.
 Jarosz E., 2001b, *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.
 Jarosz E., 2016, *Children's participation and civic involvement development*, „Pedagogika Społeczna”, nr 2 (60), s. 89–109.

10. W przypisach bibliograficznych (które umieszcza się w nawiasach bezpośrednio w tekście) odwołania do publikacji przyjmują postać:

(Trzeciak, 2018; Mytych-Forajter, 2020)
 (Gralewicz-Wolny, Kisiel, Mytych-Forajter, red., 2001)

11. Odwołania do stron lub zakresów stron podaje się po przecinku po roku publikacji i poprzedza skrótem „s.”:

(Trzeciak, 2018, s. 168)

lub po dwukropku umieszczonym po roku publikacji:

(Trzeciak, 2018: 168)

12. Publikacje przywołuje się w kolejności chronologicznej:

(Piotrowiak, 2017, 2020; Gołąb, 2018)

13. W przypisach nie stosuje się: „ibidem”, „tamże”, „idem”, „tenże” itp.

Opisy bibliograficzne z kropkami

System oksfordzki (przypisy u dołu strony)

1. Opisy bibliograficzne publikacji zamieszczone w przypisach powinny odpowiadać opisom, które znajdują się w bibliografii.
2. Przypisy powinny być numerowane od 1 do *n* w obrębie rozdziałów.
3. Bibliografia powinna zawierać wszystkie pozycje przywołane w przypisach. Może zostać uzupełniona o literaturę niecytowaną, dodatkową.

4. Podstawowe wzory opisów bibliograficznych w przypisach:

- książka autorska:

E. Jarosz: *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2001.

- praca zbiorowa (nazwisko redaktora podaje się w formie mianownika):

Kultury i krajobrazy pamięci. Red. M. Dziewierski, B. Pactwa. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2020.

- opracowanie zamieszczone w pracy zbiorowej (należy podać zakres stron):

B. Tarnowska: „Dym koloru ochry”. *Jerozolima Andrzeja Buszy*. W: *Kontynenty*. T. 1: *Studia i szkice o twórczości Andrzeja Buszy*. Red. M. Kisiel, J. Pasterski. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice–Rzeszów 2019, s. 83–104.

- opracowanie zamieszczone w czasopiśmie (należy podać zakres stron):

A. Więcek-Gigla: *Rewolucje Mieczysława Szczuki*. „Śląskie Studia Polonistyczne” 2020, nr 2 (16), s. 1–10. <https://doi.org/10.31261/SSP.2020.16.01>.

K. Trzeciak: *Materialistyczna krytyka literacka – niedokończony projekt*. „Śląskie Studia Polonistyczne” 2018, nr 2 (12), s. 167–180.

- tekst opublikowany na stronie internetowej (jeśli tekst został opatrzony datą publikacji, to należy ją podać; obowiązkowe jest podanie hiperłącza oraz – w nawiasie kwadratowym – daty dostępu):

A. Piątkowska-Borek: *Czarna dziura jest naprawdę bardzo blisko Ziemi. Nowe odkrycie naukowców Europejskiego Obserwatorium Południowego (EOS)*. Wirtualna Polska, 8.05.2020. <https://wiadomosci.wp.pl/czarna-dziura-jest-naprawde-bardzo-blisko-ziemi-nowe-odkrycie-naukowcow-europejskiego-observatorium-poludniowego-eos-6508412819375745a> [dostęp: 17.02.2021].

- publikacja elektroniczna (e-book)²:

O. Tokarczuk: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, epub], s. 12 z 350.

O. Tokarczuk: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, mobi], loc. 30.

O. Tokarczuk: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, pdf], s. 45.

5. Nazwisk nie wyróżnia się innym krojem czcionki (nie stosuje się kapitalików ani rozstrzelenia).

6. Nazwy wydawców podaje się w pełnym brzmieniu.

7. Jeśli publikacji został nadany DOI, to należy go podać w formie hiperłącza (na końcu opisu bibliograficznego, po kropce).

² W przykładach podano charakterystyczne dla różnych formatów e-booków sposoby określania lokalizacji fragmentów.

8. Opis publikacji obcojęzycznej sporządza się w języku oryginału (np. „ed.”, Hrsg.”, „vol.”, „Teil”, „Bd.”, „no.”, „Nr.”), z wyjątkiem skrótu „s.”:

A. Crispien: *Phonetic enhancement of sibilants in infant-directed speech*. „The Journal of the Acoustical Society of America” 2010, vol. 128, no. 1, s. 424–434.

9. Stosuje się konsekwentnie skróty łacińskie albo polskie:

- odniesienie do publikacji przywołanej w poprzednim przypisie:

¹ G. Simmel: *Most i drzwi. Wybór esejów*. Przeł. M. Łukasiewicz. Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 34.

² Ibidem, s. 35.

lub:

¹ G. Simmel: *Most i drzwi. Wybór esejów*. Przeł. M. Łukasiewicz. Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 34.

² Tamże, s. 35.

- odniesienie do publikacji tego samego autora w obrębie jednego przypisu:

D. Czaja: *Wprowadzenie. Kłopoty z duszą*. W: Idem: *Anatomia duszy. Figury wyobraźni i gry językowe*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, [Kraków 2005]; Idem: *Lekcje ciemności*. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009.

lub:

D. Czaja: *Wprowadzenie. Kłopoty z duszą*. W: Tenże: *Anatomia duszy. Figury wyobraźni i gry językowe*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, [Kraków 2005]; Tenże: *Lekcje ciemności*. Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009.

- odniesienie do publikacji tej samej autorki w obrębie jednego przypisu:

E. Kosowska: *Kultura, literatura, antropologia*. W: Eadem: *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003; Eadem: *Stąd do Teksasu: impresje amerykańskie*. Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2006.

lub:

E. Kosowska: *Kultura, literatura, antropologia*. W: Taż: *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003; Taż: *Stąd do Teksasu: impresje amerykańskie*. Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 2006.

- odniesienie do publikacji tych samych autorów w obrębie jednego przypisu, gdy co najmniej jeden z autorów jest mężczyzną:

A. Czyż, S. Kubas: *Doświadczenia węgierskiej transformacji ustrojowej – od Jánoša Kádára do Viktora Orbána*. Remar, Katowice 2011; Eidem: *Państwa Grupy Wyszehradzkiej: pomiędzy przeszłością a teraźniejszością. Wybrane aspekty polityki wewnętrznej i zagranicznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014.

lub:

A. Czyż, S. Kubas: *Doświadczenia węgierskiej transformacji ustrojowej – od Jánoša Kádára do Viktora Orbána*. Remar, Katowice 2011; Ciz: *Państwa Grupy Wyszehradzkiej: pomiędzy przeszłością a teraźniejszością. Wybrane aspekty polityki wewnętrznej i zagranicznej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014.

- odniesienie do publikacji tych samych autorek w obrębie jednego przypisu:

M. Bąk, L. Romaniszyn-Ziomek: *Spacerkiem po Lizbonie*. W: Eadem: „*Gdzie ziemia się kończy, a morze zaczyna*”. *Szkice polsko-portugalskie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016.

lub:

M. Bąk, L. Romaniszyn-Ziomek: *Spacerkiem po Lizbonie*. W: Też: „*Gdzie ziemia się kończy, a morze zaczyna*”. *Szkice polsko-portugalskie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2016.

- jeśli w opisie bibliograficznym nazwisk należących do jednej kategorii jest więcej niż trzy:

M. Heidegger: *Nietzsche*. Przeł. A. Gniazdowski et al. Oprac. C. Wodziński. T. 2. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

lub:

M. Heidegger: *Nietzsche*. Przeł. A. Gniazdowski i in. Oprac. C. Wodziński. T. 2. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.

- jeśli w publikacji nie podano informacji o wydawcy, miejscu wydania, roku wydania, stosuje się skróty odpowiednio: „s.n.” lub „b.n.w.”, „s.l.” lub „b.m.w.”, „s.a.” lub „b.r.w.”.

10. Ponowne przywołanie publikacji już przytoczonej w danym rozdziale wymaga zastosowania opisu skróconego (nie stosuje się skrótów „op. cit.” ani „dz. cyt.”):

¹ B. Malinowski: *Szkice z teorii kultury*. Książka i Wiedza, Warszawa 1958, s. 78.

² E. Kosowska: *Antropologia literatury. Teksty, konteksty, interpretacje*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2003, s. 167.

³ B. Malinowski: *Szkice z teorii kultury...*, s. 80–81.

⁴ C. Hernas: *Barok*. PWN, Warszawa 1973, s. 122.

⁵ E. Kosowska: *Antropologia literatury...*, s. 168.

⁶ C. Hernas: *Barok...*, s. 133.

System harwardzki (nazwa, rok)

1. Podstawą sporządzania przypisów jest bibliografia.
2. W bibliografii zamieszcza się wyłącznie pozycje przywołane w pracy.
3. Podstawowe wzory opisów bibliograficznych:
 - książka autorska (po nazwisku i inicjale imienia autora/autorów publikacji podaje się rok wydania):

Jarosz E., 2001: *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

- praca zbiorowa (opis rozpoczyna się od podania nazwiska redaktora/redaktorów, następnie podaje się skrót „red.” oraz rok wydania):

Dziewierski M., Pactwa B., red., 2020: *Kultury i krajobrazy pamięci*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

- opracowanie zamieszczone w pracy zbiorowej (należy podać zakres stron):

Tarnowska B., 2019: „*Dym koloru ochry*”. *Jerozolima Andrzeja Buszy*. W: *Kontynenty*. T. 1: *Studia i szkice o twórczości Andrzeja Buszy*. Red. M. Kisiel, J. Pasterski. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice–Rzeszów, s. 83–104.

- opracowanie zamieszczone w czasopiśmie (należy podać zakres stron):

Więcek-Gigla A., 2020: *Rewolucje Mieczysława Szczuki*. „*Śląskie Studia Polonistyczne*”, nr 2 (16), s. 1–10. <https://doi.org/10.31261/SSP.2020.16.01>.
Trzeciak K., 2018: *Materialistyczna krytyka literacka – niedokończony projekt*. „*Śląskie Studia Polonistyczne*”, nr 2 (12), s. 167–180.

- tekst opublikowany na stronie internetowej (jeśli tekst został opatrzony datą publikacji, to należy ją podać; obowiązkowe jest podanie hiperłącza oraz daty dostępu):

Piątkowska-Borek A., 2020: *Czarna dziura jest naprawdę bardzo blisko Ziemi. Nowe odkrycie naukowców Europejskiego Obserwatorium Południowego (EOS)*. Wirtualna Polska, 8.05.2020. <https://wiadomosci.wp.pl/czarna-dziura-jest-naprawde-bardzo-blisko-ziemi-nowe-odkrycie-naukowcow-europejskiego-observatorium-poludniowego-eos-6508412819375745a> [dostęp: 17.02.2021].

- publikacja elektroniczna (e-book):

Tokarczuk O.: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, epub].
Tokarczuk O.: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, mobi].
Tokarczuk O.: *Czuły narrator*. Wydawnictwo Literackie, Kraków 2020 [e-book, pdf].

4. Nazwy wydawców podaje się w pełnym brzmieniu.

5. Jeśli publikacji został nadany DOI, to należy go podać w formie hiperłącza (na końcu opisu bibliograficznego, po kropce).
6. Opis publikacji obcojęzycznej stosuje się w języku oryginału (np. „ed.”, Hrsg.”, „vol.”, „Teil”, „Bd.”, „no.”, „Nr.”), z wyjątkiem skrótu „s.”:

Cristià A., 2010: *Phonetic enhancement of sibilants in infant-directed speech*. „The Journal of the Acoustical Society of America”, vol. 128, no. 1, s. 424–434.

7. Jeśli w opisie bibliograficznym nazwisk należących do jednej kategorii jest więcej niż trzy:

Heidegger M., 1999: *Nietzsche*. Przeł. A. Gniazdowski et al. Oprac. C. Wodziński. T. 2. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

lub:

Heidegger M., 1999: *Nietzsche*. Przeł. A. Gniazdowski i in. Oprac. C. Wodziński. T. 2. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

8. Jeśli w publikacji nie podano informacji o wydawcy, miejscu wydania, roku wydania, stosuje się skróty odpowiednio: „s.n.” lub „b.n.w.”, „s.l.” lub „b.m.w.”, „s.a.” lub „b.r.w.”.
9. Opisy publikacji tego samego autora należy uszeregować chronologicznie. Jeśli publikacje ukazały się w tym samym roku, to do roku wydania kolejnych publikacji uszeregowanych alfabetycznie należy dodać kolejne litery alfabetu:

Jarosz E., 2001a: *Dom, który krzywdzi*. Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice.

Jarosz E., 2001b: *Wybrane obszary diagnozowania pedagogicznego*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice.

Jarosz E., 2016: *Children's participation and civic involvement development*. „Pedagogika Społeczna”, nr 2 (60), s. 89–109.

10. W przypisach bibliograficznych (które umieszcza się w nawiasach bezpośrednio w tekście) odwołania do publikacji przyjmują postać:

(Trzeciak, 2018; Mytych-Forajter, 2020)
(Gralewicz-Wolny, Kisiel, Mytych-Forajter, red., 2001)

11. Odwołania do stron lub zakresów stron podaje się po przecinku po roku publikacji i poprzedza skrótem „s.”:

(Trzeciak, 2018, s. 168)

lub po dwukropku umieszczonym po roku publikacji:

(Trzeciak, 2018: 168)

12. Publikacje przywołuje się w kolejności chronologicznej:

(Piotrowiak, 2017, 2020; Gołąb, 2018)

13. W przypisach nie stosuje się: „ibidem”, „tamże”, „idem”, „tenże” itp.

Zasady opracowywania indeksów

Indeks nazw osobowych jest elementem obowiązkowym w pracach naukowych. W indeksie, który jest przygotowywany przez autora, muszą się znaleźć wszystkie nazwy osobowe odnoszące się do rzeczywistych postaci (przywoływanych badaczy, postaci historycznych itp., ale nie postaci fikcyjnych, bohaterów literackich), w tym pseudonimy. Pomija się nazwy osobowe wchodzące w skład nazw własnych: nazw ulic, instytucji itp.

Autor może nieobowiązkowo sporządzić indeksy: postaci fikcyjnych, utworów literackich, rzeczowy, nazw geograficznych itp.

Indeks obejmuje zarówno nazwy występujące w tekście głównym, jak i te występujące w przypisach i bibliografii (chyba że pominięcie nazw z przypisów i bibliografii zostanie opatrzone stosownym komentarzem). Do indeksu nie włącza się nazw występujących na stronie redakcyjnej, w spisie treści, podziękowaniach, streszczeniu.

W indeksie osobowym po nazwiskach podaje się imiona (a nie inicjały imion). Nazwy osobowe wyrażone tylko imieniem lub tylko nazwiskiem opatruje się objaśnieniami.

Jeżeli zagadnienie traktowane jest w dokumencie w sposób ciągły, zaleca się odsyłanie do pierwszego i ostatniego numerowanego elementu (np. 3–12); jeśli zagadnienie traktowane jest na kolejnych stronach w sposób powtarzalny, a nie ciągły, zaleca się odsyłanie do każdego numerowanego elementu sekwencji (np. 3, 4, 5, 6; *nie*: 3–6). W indeksie nie stosuje się określenia *passim*.

Przykłady różnego typu zapisów w indeksie nazw osobowych:

Abraham Nicolas 34
 Adamczyk Zdzisław Jerzy 133, 156, 177
 Aleksander VI, papież 132
 Andelmann Georg von 155
 Antek zob. Żukowski Leszek Stanisław
 Aster Zofia zob. Aster-Krzyżowska Zofia
 Aster-Krzyżowska Zofia 46, 75, 79
 August II Mocny, król Polski 181
 Augustyn, św. 12
 B L 47
 B.R. 45
 Bachman, wydawca niemiecki 166
 Bielik-Robson Agata 98
 Giedroyc (Giedroyc) Jerzy 25, 33, 56
 Goldszmit Henryk zob. Korczak Janusz
 Korczak Janusz (właśc. Henryk Goldszmit) 134–139, 141, 142
 La Rochefoucauld François de 112
 Le Vau Louis 73
 Lisowski Jerzy 111
 Udrewicz Wanda 17
 Ülker Erich 122
 Umiński Wojciech 167, 168
 Żukowski Leszek Stanisław (pseud. Antek) 165, 177